

11. podzimní setkání ICOLC (Paříž, Francie)

Zpráva ze zahraniční cesty

Organizátorem 11. mezinárodního evropského setkání knihovnických konsorcií ICOLC bylo francouzské konsorcium Couperin. Setkání se konalo v Paříži ve dnech 25. – 28. 10. 2009, zúčastnilo se ho 129 zástupců z 27 zemí Evropy, Ameriky, Asie i Afriky.

Letošní jednání bylo zaměřeno na představení nových projektů k široké problematice knihovnických konsorcií (elektronické knihy, správa a řízení e-zdrojů, statistiky a metriky, repozitáře, digitalizace aj.), na sdílení zkušeností s řešením již probíhajících projektů, informování o obchodních modelech zajištění licencí pro přístup k e-zdrojům, dohodnutí se na společných postupech. Dostatečný časový prostor byl věnován otevřeným diskuzím k aktuálním tématům, vyjádření názorů a výměně zkušeností.

Jednání bylo zahájeno informacemi z evropských konsorcií o aktuálním stavu vyjednávání licencí k e-zdrojům i v souvislosti s dopadem hospodářské krize. Z přednesených příspěvků vyplynulo, že ekonomická krize prozatím nezpůsobila zásadní hromadné rušení přístupů k e-zdrojům, ale je třeba se připravit na její dopad v roce 2010. Probíhají intenzivní jednání s vydavateli o snížení meziročního nárůstu cen, která jsou v mnoha případech úspěšná. Byla zdůrazněna potřeba přípravy důkladné analýzy využití e-zdrojů a výpočtu cen za stažené články pro případ nutnosti rušení licencí z důvodu dopadu hospodářské krize na rozpočty knihoven.

Výsledky řešení první etapy projektu PIRUS (Publisher and Institutional Repository Usage Statistics) a jeho pokračování v navazující etapě byly prezentovány ředitelem projektu COUNTER (standard pro měření statistik využívání databází, e-časopisů a e-knih). Cílem PIRUS je zjištění možnosti rozšíření standardu COUNTER o sledování statistik využití dat z repozitářů na úrovni článků, vývoj této nové úrovně, její následná implementace do COUNTER a podpora dalšího využívání.

Britské konsorcium JISC prezentovalo výsledky porovnávací studie systémů pro uchování a archivaci e-časopisů. Systém LOCKSS umožňuje hrát knihovnám aktivní roli v uchování a poskytování přístupu do kopií obsahu předplácených e-časopisů a dalších materiálů. Systém CLOCKSS využívá LOCKSS software k vytvoření archivu s přístupem možným po autorizaci od vydavatele. Systém PORTICO zajišťuje dlouhodobé uchování předplácených časopisů na základě smluv s vydavateli. Tento systém si získal významnou podporu velkých vydavatelů.

Své zkušenosti se systémy pro efektivního řízení a správu e-zdrojů (ERMS – Electronic Resource Management System) prezentovalo britské a portugalské konsorcium, kde jsou využívány systémy Verde (v UK) a 360 Serial Solution (v Portugalsku).

Jedním z témat konference byly institucionální repozitáře, které jsou využívány především pro disertační a další vysokoškolské kvalifikační práce. Holandské konsorcium provozuje systémy DSpace a Fedora, portugalské konsorcium DSpace a DigiTool, italské konsorcium DSpace a EPrints, francouzské konsorcium systémy DSpace, EPrints a HAL32 (tj. centrální platforma pro celý francouzský vědecký výstup).

Zajímavá byla informace anglického konsorcia JISC o právě řešeném národním projektu na vysokých školách týkající se pozorování a zjišťování skutečných potřeb studentů při využívání e-učebnic při studiu. Byla vytipována kolekce e-učebnic pro jednotlivé obory, byla provedena podrobná analýza jejich využívání, na základě toho bylo vyhodnoceno chování uživatelů a toto je nyní podkladem pro přípravu vhodného obchodního modelu a jednání s vydavateli. Z analýzy vyplynulo, že 65% vysokoškolských studentů využívá ke studiu učebnic v elektronické formě, důležitá je pro ně dostupnost z domova, používají čtečky elektronických knih, významně hodnotí interaktivnost.

Závěr jednání byl věnován zhodnocení konference a pozvání na další ročník jarního setkání 2010 do Chicaga a na podzimní evropské setkání do Amsterdamu.

Poté měli účastníci možnost účastnit se exkurze do Národní knihovny (Bibliothèque Nationale de France) nebo výběrově do jedné z akademických knihoven (Academic Library of Medicine and Dentistry, Academic Library Sainte Barbe).

Bibliothèque Nationale de France byla pro veřejnost otevřena v prosinci 1995. Stavba je symetrická, s rohovými 80 m věžemi ve tvaru písmene „L“ obrácenými k sobě jako 4 otevřené knihy. Mezi věžemi je velký otevřený prostor pro veřejnost se zahradou a vzrostlými stromy. Celý areál knihovny se rozkládá na ploše 200.000 m², z toho plocha studoven je 54.000 m², sklad má rozlohu 57.000 m² a kanceláře 50.000 m². Celkový fond zahrnuje 30 milionů dokumentů, z toho ve volném výběru 320.000 knih a 3.000 časopisů, možné jsou pouze prezenční výpůjčky. Otevírací doba je každý den kromě pondělí.

27.11.2009, Barbora Katolická